

TALLINNA ÜLIKOOL
Ühiskonnateaduste Instituut
Haridusteaduste Instituut
Loodus- ja terviseteaduste Instituut

Marit Moorits, Kätlin Lepp, Mai-Reet Vesik, Mari Lõugas, Markus Kuldkepp, Helina Laht,
Isabel Kaerpõld, Kätlin Soots, Laura Taklaja, Lisanna Veertee

ESMAABI ALUSHARIDUSES

Projekti portfoolio

Juhendajad: Anita Tanila
Johanna Schilf

Tallinn 2023

SISUKORD

SISUKORD.....	2
1. SISSEJUHATUS.....	3
1.1 Projekti aktuaalsus.....	3
1.2. Projekti eesmärk.....	3
1.3. Projekti vajalikkus.....	3
1.4. Meie panus.....	5
2. PROJEKTI TEGEVUSKAVA.....	7
3. MEEDIAKAJASTUS.....	13
4. PROTOKOLLIDE ANALÜÜS.....	15
5. REFLEKTSIOON.....	18
6. PROJEKTI JÄTKUSUUTLIKKUS.....	23
7. TULEMUSTE KOKKUVÕTE.....	24
KASUTATUD ALLIKAD.....	25
LISAD.....	27
LISA 1. Küsitlus.....	27
LISA 2. Projekti teoreetiline taust ja uuringu tulemused.....	28
LISA 3. Mängujuhend.....	29
LISA 4. Toetav lisamaterjal õpetajale õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks.....	31

1. SISSEJUHATUS

1.1 Projekti aktuaalsus

Esmaabi ei ole hetkel laialdaselt levinud teema alushariduse õppekavas. Esmaabiga seotud õpet koolieelsetes lasteasutustes viiakse paaril korral õppeaastas läbi, kuid sellest hoolimata on teema aktuaalsus minimaalne. Esmaabiõppe olulisust on kajastatud läbi eelnevate uuringute, kuid valdkonda pole eelkooliealiste laste õppe ja arengu jaoks piisavalt prioriteediks võetud. Väikelapsed võivad olla keerulistes olukordades ainsad, kes saavad abi osutada, mistõttu on oluline, et lastel oleksid baasteadmised ohuolukordades hakkama saamiseks. Eesti Punane Rist pakub küll lasteaedadele esmaabi andmise koolitust “Väike esmaabiandja”, aga soovime, et ka lasteaiasõpetajad saaksid panustada laste esmaabi kohaste teadmiste arengusse.

1.2. Projekti eesmärk

Meie projekti peamine eesmärk on tuua esmaabi alusharidusse, et jagada lastele baasteadmisi esmase abi andmise kohta. Peame oluliseks lapsi teadmiste ja oskustega varustada juba lasteaiaaas läbi mänguliste tegevuste. “Esmaabi alushariduses” projekti mõte on anda lastele edasi teadmisi, mis aitaks neil erinevates esmaabi andmist nõudvates situatsioonides paanikast hoiduda ja valmistada neid ette olukordadeks, kus nad peavad kas end või teisi aitama. Peame oluliseks luua materjale alushariduse õpetajatele õppe- ja kasvatustegevuste kavandamiseks ning läbiviimiseks. Eesmärgi täitmiseks uurisime varasemaid uuringuid, senist praktikat, õpetajate arvamust ning kogemust teema vajalikkuse ja hetkeseisu kohta.

1.3. Projekti vajalikkus

Uuringud on aga näidanud, et inimeste teadmised esmaabist on kahjuks väga puudulikud, kuigi paljudel juhtudel oleks just need teadmised päästnud inimese elu. Võib juhtuda, et mõnes olukorras on ainukene lähedal olev isik lapsealine, ning just selle tõttu arvame, et esmaabi teadmiseid peaks õpetama juba eelkoolieas. Esmaabi teadmised peaksid olema igal inimesel olenemata vanusest ning mida varem neid koguda, seda parem. Seda toetavad ka mitmed uuringud, mis on leidnud, et lapsed õpivad võrreldes täiskasvanutega võrdlemisi kiiremini ja efektiivsemalt (Brown University, 2022).

Mari Kolga (2021) on leidnud oma magistritöös, et elanikkonna teadlikkuse parandamiseks tuleks kriisideks valmisoleku ja hädaolukorras tegutsemise temaatikat hakata

käsitlenema juba lasteaias. Kui lapsed on tuttavad esmaabiliste tegevustega - nad oskavad kutsuda abi, aidata esmaabi andvat täiskasvanut, ise abi osutada - suureneb kindlasti võimalus, et käitutakse abi andes õigesti või isegi päästetakse inimelu (Meriste, 2013). Meriste (2013) toob veel välja, et esmaabi andmisega on alati seotud teatud hirmu ületamise probleem. Laste hirmu põhjustab enamasti nähtav vaatepilt, täiskasvanutel tekib hirm hoopis millegi valesti tegemise ees. Just seetõttu on oluline õpetada elanikkonnale esmaabivõtteid ning seda juba eelkooli- ja koolieas. (*samas*).

Rääkides tekkivast hirmust, tuleks lastele läbi mängu tutvustada võimalikke vigastusi ja anda nõu, mida teatud olukorras teha, et hirmu ja võõra tunde asemele tekiks oskused ja äratundmine. Lausa 43% õnnetustest on juhtunud laste puhke- ja vaba ajaga seotud tegevustest (Väärsi & Kirpu, 2019). See viitab sellele, et igal hetkel ei pruugi olla vanemlikku järelevalvet ning õnnetuse tekitatud kahju määravad laste oskused.

Koolieelse lasteasutuse seaduses (KELS) on lasteasutuse põhiülesanne lapse ealisi, soolisi, individuaalseid vajadusi ja iseärasusi arvestades luua võimalused ja tingimused tervikliku isiksuse kujunemiseks, kes on sotsiaalselt tundlik, vaimselt erk, ennastusaldav, kaasinimesi arvestav ja keskkonda väärtustav ning hoida ja tugevdada lapse tervist ning soodustada tema emotsionaalset, kõlbelist, sotsiaalset, vaimset ja kehalist arengut (Riigi Teataja, 1999). Leiame, et esmaabi õpetamine lasteaias toetab lasteasutuse põhiülesande saavutamist ning ka sotsiaalsete oskuste arengut. Üheks sotsiaalseks oskuseks on ka abi küsimise ja abi pakkumise oskus (Ots, 2005). Eve Kikas (2008) on välja toonud, et juhul, kui õppimine toimub jäljendamise teel, võetakse uus käitumisviis üle mallisikult ehk mudelilt. Lasteaia kontekstis on mudeliks õpetaja või eakaaslased. Olulist rolli etendavad ka keskkonnatingimused, kus õppimine aset leiab. Laste sotsiaalsete oskuste arengu seisukohalt on olulise tähtsusega koolieelses eas lastega kokku puutuvate täiskasvanute sotsiaalne kompetentsus. Lisaks on võimalik laste sotsiaalset arengut toetada sihipärase harjutamise kaudu (Kikas, 2008).

„Esmaabi alushariduses“ projekti läbiviimiseks valisime **modelleerimise** meetodi. Kikas (2008) kirjeldab seda alljärgnevalt. Modelleerimine viiakse läbi kolme sammuna. Esimene neist on oskuse tutvustamine – määratletakse oskuse eduka soorituse komponendid, esitatakse antud käitumisele põhjendus ning lisatakse vajalikud selgitused. Samuti esitatakse õpilastele verbaalne samm-sammult edenev käitumise järjestus. Teise sammuna demonstreerib õpetaja või eakaaslane käitumist. Seda võidakse modelleerida ka näitvahendi, nt video abil. Kolmanda sammuna järgneb rollimängus käitumise sooritamise õpilase poolt. Õpilaste tegevusele antakse konstruktiivset tagasisidet (kinnitatakse käitumist).

Erinevad uuringud (Salisu, 2014; Brigas, 2019) on näidanud, et praktiliste tegevuste õpetamine lastele läbi modelleerimise on edukas, sest on tõestatud, et lastele jääb palju paremini õpitu meelde, kui neile näidatakse tegevusi ette ja nad saavad seda korduvalt läbi harjutada.

Seni on Eestis tegelenud koolieelsetes lasteasutustes esmaabi andmise õpetamisega Eesti Punane Rist. Kuni 30-le osalejale mõeldud koolitus kestab 2 akadeemilist tundi ning tegemist on loenguga koos teemasid kinnitava mängulise tegevusega (Eesti Punane Rist, 2020). Mitmetest artiklitest leidsime, et ka lasteaiaõpetajad on ise esmaabi teemalisi koolitusi läbi viinud (Ots, 2013; Parijõgi, 2015). 2016-2017 viidi läbi uuring Ungaris, saja kaheksateistkümnelt lasteaialapsel (5–7-aastased). Koolitus koosnes kolmest 45-minutilise sessioonist, mis hõlmasid esmaabi teoreetiliste teadmiste andmist ja praktiliste oskuste harjutamist. Teadmisi, oskusi ja hoiakuid hinnati uuringu jaoks koostatud küsimustiku abil ja vaatluse teel. Osalejaid testiti enne ja vahetult pärast programmi ning 4 ja 15 kuu pärast koolitust. Tulemustest selgus, et esmaabiõppe alustamine lasteaias on kasulik. Suuremal osal lastest puudusid esmateadmised esmaabist. Teadmised ja oskused paranesid märkimisväärselt kohe pärast treeningut ning jäid 4 ja 15 kuu jooksul oluliselt kõrgemaks võrreldes algtasemega. Samuti suhtumine esmaabisse paranes oluliselt pärast programmi ja püsis paranenud ka pärast 4 ja 15 kuud, võrreldes algtasemega.. Kuid tulemused langesid 15 kuu pärast oluliselt, mistõttu tuleks soovitada regulaarset, värskendavat treeningut. (Bánfai *et al.*, 2018).

4-5-aastaste laste esmaabikoolitus lasteaias on teostatav ning toob kaasa teadmiste, oskuste ja kõige olulisema motivatsiooni suurenemise esmaabi andmiseks. Mängu olukordades testitud teadmised ja oskuste säilitamine igapäevaelus on hea. Tehakse ettepanek, et esmaabiõppe peaks algama juba lasteaias (Bollig, 2011).

Teaduslikest allikatest on selgesti välja tulnud asjaolu, et olenemata sellest, et esmaabiga seotud õpet koolieelsetes lasteasutustes on eelnevalt ikkagi tehtud, on selle aktuaalsus minimaalne. Esmaabi õppe olulisus on välja tulnud läbi uuringute ning esmaabi teadmiste olulisus on mõistetav ka haridusvaldkonnas töötajate ning lastevanemate jaoks, kuid kahjuks teadmata põhjusel pole seda valdkonda eelkooliealiste laste õppe ja arengu jaoks prioriteediks võetud.

1.4. Meie panus

Leiame, et meie soov projekti läbi viia ning antud teemat veidikenegi aktuaalsemaks teha, annab võimaluse teha samm värvikama õppesüsteemi loomiseks koolieelsetes asutustes ning

loob loodetavasti ka õpetajatele tulevikuks üleüldist tugevamat motivatsiooni luua oma õpilastele uusi, elulisemaid ja huvitavaid väljundeid õppimiseks. Lisaks sellele on meie suurim eesmärk siiski teha väike lüke alushariduses, et lapsed oleks esmaabis enesekindlamad, sest oma keha teadmine ning ohuolukorras toimetulek ei anna rahu mitte ainult lapsele endale vaid ka neile kes tema ümber on.

Meie projekti meeskonnas on tudengeid eripedagoogika, organisatsioonikäitumise, sotsiaaltöö, sotsiaalpedagoogika ja antropoloogia, majanduse- ja andmeanalüütika erialadelt. Moodustunud on tugev meeskond, kus erinevad teadmised ja oskused aitavad analüüsida erinevaid vaatenurki, luua põnevaid ideid ning kokkuvõttes leida parima viisi tegutsemiseks ja projekti elluviimiseks. Lisaks rühmasisestele teadmistele on meile abiks ka mentorid väljastpoolt ülikooli, kes omavad lisaks teoreetilistele teadmistele ka praktikast tulenevaid teadmisi. Tänu neilt saadud tagasisidele, saame oma tööd parandada ning asjakohasemaks muuta.

Projekti väljund: loodud on abimaterjalid lasteaiaõpetajatele, mida saab laste edasiste esmaabi vajavate tegevuste läbiviimisel toetava materjalina kasutada. Koduleht ja esmaabi teemalised kaardid, mis on vabavarana alla laetavad kodulehelt.

Oodatavad tulemused: lasteaialapsed on teadlikumad ja julgemad esmaabi andmisel, abi kutsumisel. Projekti raames välja töötatud kodulehe kontaktiks jäävad projekti juhendajad ning loodud materjalid jäävad vabavarana kättesaadavaks kõigile soovijatele kodulehel.

2. PROJEKTI TEGEVUSKAVA

Meie projekti meeskonna tööplaani sisaldab täielikku nimekirja kõigist kavandatud ja ellu viidud tegevustest. Tänu sellele, et meie kaks gruppi tegeles algselt eraldi ning hiljem ühiselt, on meie tegevuskava üsna mitmekülgne ja mahukas.

Tegevuste nimetus ja lühikirjeldus	Toimumise aeg (kuu täpsusega)	Sidusgrupp	Vastutav isik (nimi+eriala) või rühm
Esimene kohtumine zoomis. Tutvumine ja ühise eesmärgi loomine. Projektiliikmete jaotamine kaheks grupiks. Tööülesanded ja juhised. Grupp 1. Küsimustiku koostamine ja uuringu läbiviimine. Grupp 2. Teoreetilise materjali kogumine. Uute kohtumiste kokkuleppimine (neljapäeviti 19.30)	23.02.2023 Osalesid: Markus Marit, Mai-Reet, Kätlin, Mari, Kätlin, Helina, Isabel, Lisanna, Laura.		Teoreetilise raamistiku koostamise tähtajaks 10.03. II grupi poolt (Helina, Isabel, Kätlin S., Laura, Lisanna). Esialgse küsimustiku koostamine 28. veebruaril Mariti poolt. Ühine ülevaatus ja täiendamine.
Teoreetilise tausta ülevaade. Küsitluse läbiviimine. Lasteaedadega kontakti võtmine. Ühise kausta loomine Google Drive'i. Vahenädala kokkuvõtte koostamine ja registreerimine.	02.03.2023 Põhikohtumise lisa: 03.03.2023 I grupi kohtumine zoomis- küsimustiku koostamine ja arutelu.	Projekt on seotud lasteaedadega üle Eesti. Küsitlused saatsime 55-le lasteaiale üle Eesti, k.a lasteaiaid erivajadustega lastele. Tagasiside andsid lasteaiaõpetajad erinevatest Eesti lasteaedadest, kelle vastuste põhjal saime suuna, mida	Teoreetilise tausta kokkuvõtte koostamine II grupi poolt 7. märtsiks, info koondamine ühisesse Drive'i (alustas Helina, teised said täiendada, koondati kokku ka kasutatud allikad). Küsimustikuga tegeleb I grupp. Ühine arutelu ja täiendused I grupi liikmete poolt.

		oluliseks peetakse ning millest ka õppemängu ja juhendmaterjal i koostamisel lähtume.	Google Forms koostas küsimustiku Markus. Kontaktide otsimisega tegeleb ja küsitlused saadab ringlusesse Kätlin Lepp. Otsustatud: I grupi vastutaja- Markus. II grupi vastutaja-Lisanna.
Kogume ideid ja mõtteid mängu loomiseks. Ühine drive dokument. Andmeanalüüsi koostamine.	09.03.2023 Osalesid: Helina, Mai-Reet, Kätlin Soots, Marit, Isabel, Laura, Markus, Kätlin Lepp		I grupp koostab kokkuvõtva andmeanalüüsi. Dokumendi koostas Marit, esimesed analüüsis Marit, iga järgnev grupiliige analüüsis 3-4 küsimust. Kokkuvõtte koostamine ja arutelu.
Info vahetamine. Arvamuste ja ideede vahetamine mängu osas.	16.03.2023 zoomis		Vahekokkuvõtte ankeedi täitmine ja slaidiesitluse koostamine. Vahekokkuvõtte esitluse koostamine ühiselt I ja II grupis. Vastutavad Markus (I grupp) ja Lisanna (II grupp).
Ettevalmistused vahenädala ettekandeks	23.03.2023		Slaidide ja kokkuvõtte koostamine. Kogu grupp.
Vahenädala kokkuvõte	28.03.2023		I grupp. Ettekanne, tagasiside kogumine. Teiste ELU projektide tagasisidestamine
Vahenädala kokkuvõte	29.03.2023	Teised ELU projektide grupid. Mõttevahetuse eestvedaja Lianne Teder.	II grupp. Ettekanne, tagasiside kogumine. Teiste ELU projektide tagasisidestamine

Kohtumine zoomis	13.04.2023		Kokkuvõtva andmeanalüüsi koostamine- Marit, Helina, Isabel (teooria+küsitluse analüüs)
Kahe grupi ühine kokkusaamine Tallinnas asendus zoomiga. Töö edasine planeerimine. Arutelu mängu teemal (sisu, välimus, tellimine, juhend). Arutelu juhendamaterjali teemal. Meediakajastuse võimalused ja plaanid.	18.04.2023 zoomis Osalesid: Marit, Laura, Kätlin Soots, Helina, Mari, Mai-Reet		Helina disainis ja koostas kaardipõhjad Canvas. Tutvustas ideed kaaslastele. Kätlin Soots lisas meditsiinilise sisu ning juhendi õpetajatele. Juhendamaterjal kunsitegevustega loomine (Marit)
Kohtumine zoomis. Arutelu ja kuupäevade paikapane. Tööjaotus ja kokkulepped	20.04.2023 zoomis		Portfoolio faili loomine ja täitmisega alustamine (Marit). Ühine täiendamine ja sisu loomine.
Kohtumine zoomis Ühine arutelu ja mõtted. Kaartide viimistlus ja läbivaatamine. Näidiseksemplaride väljaprintimine. Katsetamine lasteaedades.	23.04.2023 Zoomis Osalesid: Marit, Helina, Kätlin Lepp, Isabel, Kätlin Soots.	Prinditud eksemplaride toel katsetada ja viia läbi testkatsed lasteaedades. Meditšiinis tegutsevad spetsialistid vaatavad üle kaartidel olevad juhendid, annavad tagasisidet ning teevad ettepanekuid.	Kaartide valmimise tähtaeg 23.04.2023! Mängu juhendi koostas Isabel. Lisamaterjal õppe- ja kasvatustegvuse rikastamiseks. Trükikodadest pakkumiste küsimine 28.aprilliks (Helina).
Kohtumine zoomis.	27.04.2023		Veebilehekülje loomisega tegeles Markus. Õpetajate Lehe toimkonnaga võttis ühendust Mari.

			Artikli kirjutamisega tegeleb samuti Mari.
Vestlus ja hääletus trükikoja pakkumiste osas (plaanis tellida 3 komplekti).	28.04.2023		Pakkumiste koondamine (Helina) ühiselt otsustati tellimine. Kaardid trükikojast 5.05, Kaartide saatmine saatis Kätlin S-le Tallinnasse.
Kohtumine TLÜ-s ja läbi veebi	8.05.2023 Osalesid: Kätlin S, Kätlin L, Lisanna Veertee, Markus Kuldkepp, Laura Taklaja. Veebis: Helina Laht, Mai-Reet Vesi, Mari Lõugas, Marit Moorits		Lasteaedades kaartide katsetamine- arutelu, kuidas, mis ajal. Portfoolio ja refleksioon (kõik).
Lasteaedadega ühenduse võtmine, kohtumiste kokkuleppimine; grupis kuupäevade/lasteaedade jagamine (kes kuhu läheb)	8.05.2023-11.05.2023		Vastutas Kätlin Lepp

Lasteaedades kaartide tutvustamine ja tagasiside kogumine	15.05.2023- Marit Moorits 16.05.2023- Mai-Reet Vesik ja Kätlin Soots; Kätlin Lepp, Laura Taklaja, Markus Kuldkepp 17.05.2023- Kätlin Lepp, Lisanna Veertee, Isabel Kaerpõld 23.05.2023- Mari Lõugas		<u>Viiratsi lasteaed Rüblik</u>- protokollis ja toetas Mai-Reet ning kaarte tutvustas Kätlin S. Tallinna Kiisa lasteaed- protokollis Markus, õppemängu viis läbi Kätlin L, toetas ja abistas Laura. Tallinna Kannikese lasteaed- protokollis ja pildistas Isabel, kaarte tutvustas Kätlin L, toetas/abistas ning tutvustas õpetajatele Lisanna. Põltsamaa Valla Lasteaed- projekti tutvustus, läbiviimine ja protokollimine- Marit. Kehtna Lasteaed Siller- Mari tutvustas kaarte, viis õppetegevuse läbi ja protokollis. Tegevuste läbiviimise ja protokollimise eest vastutasid isikud, kes lasteaiakülastustel osalesid.
Refleksioonid juhendajale	23.05.2023	Individuaalsed refleksioonid	Kogu grupp
Portfoolio valmis	31.05.2023, esitada 04.06.2023 juhendajale üles laadimiseks ELUveebi		Portfoolio, kodulehe ülevaatamine esitamiseks. Portfooliot koostavad kõik ühiselt, arutame ja teeme korrektuure.
Slaidide koostamine esitluseks	04.06.2023		Vastutaja: Mari Lõugas
ELU esitluspäev TLU-s M- 225	07.06.2023 kell 14-16		Projekti esitlevad: Mai-Reet, Mari ja Markus

			Esitluspäeval osalevad kõik liikmed.
--	--	--	--

3. MEEDIAKAJASTUS

Ühendust sai võetud Õpetajate Lehe alus- ja tugihariduse toimetaja Tiina Vapperiga, kellele tutvustati ELU projekti enne õppekaartide valmimist. Teema pakkus toimetajale huvi ja ühiselt lepidi kokku, et artikkel ilmub 16. juunil Õpetajate Lehes. Artikli autoriks on Mari Lõugas.

ARTIKKEL

Tallinna Ülikooli ELU projekti „Esmaabi alushariduses” eesmärgiks oli tuua esmaabi alusharidusse. Oluline oli luua materjale alushariduse õpetajatele õppe- ja kasvatustegevuste planeerimiseks ning läbiviimiseks. Eesmärgi täitmiseks tuli eelnevalt uurida varasemaid uuringuid, senist praktikat, õpetajate arvamust ning kogemust teema vajalikkuse ja hetkeseisu kohta. Projektis osalevad üliõpilased koostasid veebipõhise ankeetküsimustiku “Alushariduse pedagoogide valmidus rakendada esmaabi õppe- ja kasvatustegevuses” ning selle täitis 79 lasteaiaõpetajat üle Eesti.

Projekti meeskonda kuulus 10 üliõpilast erinevatelt Tallinna Ülikooli erialadelt. Projekti meeskonnas oli tudengeid alushariduse, õigusteaduse, eripedagoogika, organisatsioonikäitumise, sotsiaaltöö, sotsiaalpedagoogika, antropoloogia, majandusmatemaatika ja andmeanalüütika erialadelt. Projektis osalesid Marit Moorits, Helina Laht, Kätlin Soots, Isabel Kaerpõld, Mari Lõugas, Markus Kuldkepp, Kätlin Lepp, Mai-Reet Vesik, Laura Taklaja ja Lisanna Veertee. Üliõpilasi juhendasid Anita Tanila ja Johanna Schilf.

Projekti käigus loodi lõpptulemusena esmaabi teemalised vestlus- ja tegevuskaardid 5-7aastastele lastele. Kaartide eesmärgiks on läbi piltide ja ülesannete tutvustada lastele esmaabi põhitõdesid. Kaartide tagumisel küljel on põhjalik juhend õpetajale ja ka mõned mängude ideed. Lisaks on igal kaardil kirjas ka vahendid, mis toetavad kaartidel käsitlevate teemade tutvustamist lastele. Kaartidel on 16 erinevat teemat. Nendeks on: abi kutsumine 112; oska märgata abivajajat; põletused; ninaverejooks; lämbumine/võõrkeha hingamisteedes; silma satub võõrkeha; verejooksud; sääse, puugi hammustus/mesilase, herilase nõelamine; rästiku hammustus; valud; mürgistused; tundmatud marjad, mürgised taimed; päikesepiste; elektrilöök; luumurd ja külmetus. Lisaks on loodud ka toetav

lisamaterjal õpetajale, et rikastada õppe- ja kasvatustegevust esmaabi teemal. Lisamaterjal on kasutamiseks koos vestlus-ja tegevuskaartidega.

Pärast kaartide valmimist külastasid projektis külastavad tudengid lasteaedasi, kes olid enda nõusoleku andnud õppetegevuse läbiviimiseks, et katsetada valminud vestlus- ja tegevuskaarte. Projektis osalevateks lasteaedadeks osutusid Viiratsi Lasteaed Rüblik, Tallinna Kiisa Lasteaed, Tallinna Kannikese Lasteaed, Põltsamaa Valla Lasteaed ja Kehtna Lasteaed Siller. Lasteaedade külastused toimusid maikuus. See oli uus ja huvitav kogemus kõigile projektis osalenud tudengitele, eriti neile, kes muidu lastega ei tööta.

Õppetegevuse käigus tutvustasid üliõpilased valminud kaarte õpetajatele ja lastele. Lastel oli võimalus ise valida kaarte, millest üliõpilased neile rääkisid. Lastel oli ka endal väga palju kogemusi vigastustest ning nad soovisid nendest rääkida. Läbi viidud tegevused olid kõik küll mingis mõttes sarnased, kuid siiski ka erinevad, sest iga tudeng oli õppetegevuse kujundanud omamoodi.

Lisaks kaartidele kasutati esmaabivahendeid (plaastrid, desinfitseerimisvahendid, külmakott, sidemerull), mänguarstikohvrit, arstikitlit, pildimaterjali, telefone ja ka projekti käigus valminud lisamaterjali kunstitegevusteks. Seega oli lastel lisaks arutelule võimalus mängida läbi olukordi, kus on vaja osutada esmaabi ja teha ka teemakohaseid kunstitegevusi. Hädaabinumber 112 oli igas lasteaias ühiseks teemaks ja mängiti ka hädaabinumbri lehelistamist. Laste püsivus, mis sõltub suuresti nende eest, aga ei võimaldanud kõiki kaarte ükshaaval tutvustada, kuid neil oli võimalus neid ka iseseisvalt vaadata, uurida ja katsuda. Kokkuvõtvalt võib öelda, et lastele pakkusid kaardid palju elevust ja neil oli huvitav.

Õpetajatele meeldisid samuti kaardid väga. Avaldati soovi neid kaarte ka ise kasutada ja tunti huvi, kust oleks võimalik kaarte endale kasutamiseks soetada. Tagasiside kaartidele oli igati positiivne.

Lisaks valmis antud projektile ka veebilehekülg, mis tutvustab huvilistele esmaabi teemalisi vestlus-ja tegevuskaarte ning sisaldab endas ka mängujuhendit. Lisaks on samalt leheküljel olemas ka lisamaterjal õpetajale. Kõik, kes soovivad, saavad kaardid ja lisamaterjali endale ka pdf-formaadis alla laadida ja välja printida. Projekti „Esmaabi alushariduses“

kodulehekülg

asub

siin:

<https://sites.google.com/view/esmaabi-alushariduses/kodu>

4. PROTOKOLLIDE ANALÜÜS

Viimaseks ja oluliseks praktiliseks osakas meie projektis oli 5 erineva lasteaia külastus, et katsetada meie esmaabi kaarte ka õppekeskkonnas ning saada tagasisidet ja soovitusi edasise arengu suunas. Koostasime rühmasiseselt tabeli, mille alusel jagasime end erinevate lasteaegade vahel ära. Igat lasteaeda külastati üks kord, ning järgnevad kirjeldused põhinevad protokollidel, mis koostati nende külastuste ajal.

Kiisa Lasteaeda külastasid 3 projekti liiget, kes tutvustasid lastele ja õpetajatele esmaabi kaardimängu. Koos võeti läbi 4 kaarti, sest 5.kaardi juures väsisid lapsed ära ja nende tähelepanu hakkas järsult hajuma. Valitud kaartideks osutusid: 112 kaart, ninaverejooksu kaart, sääse ja puugi hammustuste kaart, verejooksude kaart, mürgistuste kaart ja põletuste kaart. Kaartide tutvustamine koosnes lastelt esmaabi teemaliste küsimuste küsimisest, millele järgnes pikem seletus, põhjendus ja õpetus. Lapsed olid väga jutukad ja jagasid lugusid erinevatest vigastustest, millega nad on varasemalt kokku puutunud. Seejärel said lapsed ise erinevaid esmaabi osutamisega seotud tegevusi proovida – haava desinfitseerimine ja plaastri panemine, külmakoti paigaldamine, hingamise kontrollimine, ninaverejooksu järgne peaasend. Kogu tegevus kestis umbes 40 minutit, peale mida jagasid rühma õpetajad meiega oma soovitusi mängu osas. Õpetajad olid mängust huvitatud, kuna nende sõnul ei kajastata esmaabi teemat lasteaedades piisavalt.

Viiratsi Lasteaias käisid 2 projekti liiget, kes viisid kaardimängu läbi 10 lapsega. Kokku võeti läbi 3 kaarti umbes poole tunni jooksul, kuna laste tähelepanuvõime hakkas oluliselt langema peale esimest 20 minutit. Väljavalitud kaartideks osutusid: 112 kaart, mürgiste marjade ja taimede kaart, putukahammustuste kaart. Mängu jooksul arutati läbi, kuidas mingis olukorras käituda tuleks. Samuti tehti läbi ka kaartidel olevad mängud. Planeeritud 5 kaardist jõuti esitleda ainult 3, kuna lapsed soovisid väga oma kogemusi jagada, mis on samuti oluline. Lõpus anti kaardid laste kätte, et nad neid ise lähemalt uurida saaks ning huvipakkuvate teemade kohta ise küsiks. Kohal käinud grupi liikmed tõid välja, et külastavad sama lasteaia rühma 2 nädala pärast uuesti, et uurida, mida lapsed eelmisest korrast mäletavad ning mida uut soovivad nad esmaabi kohta teada saada. Õpetajad tundsid väga huvi kaartide vastu ja väljendasid soovi kasutada neid kaarte ka tulevases õppetöös.

Põltsamaa Valla Lasteaias viis kaardimängu läbi ainult 1 projekti liige, kes ka printis ja lamineeris kaardid ise kohapeal. Lisaks printis ta välja lisamaterjalid kunstitegevusteks ja

tõi kaasa mänguarstikohvri, sidemerullid, arstikitli ja mütsi, selleks et tegevus oleks loomingulisem ja mängulisem. Ta võttis ka tuleku eel ühendust rühma õpetajatega, et eeltutvustada neile projekti ja teavitada neid plaanitavatest tegevustest. Kohapeal tuli esile, et lastetel on väga hästi tuttav hädaabinumber 112. Lapsed mainisid ka Punast Risti ja tuletõrjet, kes neid eelnevalt on külastanud. Väljavalitud kaartideks, millest täpsemalt räägiti, osutasid: Abi kutsumine 112; Oska märgata abivajajat; Ninaverejooks; Põletused; Sääse ja puugi hammustus; Rästiku hammustus; Päikesepiste; Valud; Luumurd; Mürgistused. Lapsed soovisid palju muljetada oma erinevatest kogemustest ja juhtumitest vigastustega, kuid oli ka teemad, mille osas tundusid lapsed kinnised ja nõutud (nt: hädaabinumbrile helistamine ja juhtunust rääkimine ning abi kutsumine, põletused). Tegu oli 12-liikmelise rühmaga, millele oli juurde liidetud ka Ukrainast pärit lapsed. Pärast vestlust ja kaartidega tutvumist jagati lapsed gruppidesse, kus nad said meelepärase tegevuse valida ja tegevuspesade vahel kordamööda tegutseda. Kes soovis sai kiirabiautot välja lõigata ning meisterdada või arstimütsi välja lõigata. Julgemad jäid üksteise peal sidumist harjutama ning kordamööda arsti mängima. Lapsed arvasid ise, mis on kohvri sees ja mida päris arstid kasutavad. Rühmaõpetajad oli kaartidest väga huvitatud ja otsustasid, et võtavad järgmiseks rühma projektiks ette esmaabiga seotud teemad. Eesmärgiks seati esmaabi põhitõdede omandamise enne kooliminekut.

Tallinna Kannikese Lasteaias käisid kaarte tutvustamas 3 tudengit. Rühmas oli lapsi kokku 16. Peale lühikest enesetutvustust suunduti kohe esmaabi õpetamise juurde. Välja valitud 6 kaardiks osutasid: 112 kaart, ninaverejooksu kaart, vigastuste kaart, põletushaavade kaart, lämbumise kaart ja putukahammustuste kaart. Lastele näidati ette, mida peab erinevate olukordade puhul tegema, ning seejärel said lapsed ka ise proovida abiandmist (plaastri panemist, külmakoti hoidmist jne.) ning uurida arstikohvrit. Rühma õpetaja oli läbiviijatele abiks laste tähelepanu suunamisega ja aitas ka kaasa lastele seletamisega. Peale poolt tundi mängimist hakkas laste tähelepanu hajuma ning korrali üle peamised asjad. Lastele jäi meelde näiteks see, et ninaverejooksu korral tuleb kallutada pea ette ning kui sõber on kukkunud põlve katki, tuleb seda puhastada ja panna peale plaaster. Teiste kaartide kohta vajasisid lapsed veidi suunamist, kuid lõpuks sai üheskoos siiski õige lähenemise kõik välja selgitatud. Külastus oli edukas, sest lapsed olid elevil ning soovisid kaasa mängida. Mängu lõppedes uurisid õpetajad, kuidas nad mängu soetada saaksid.

Kehtna lasteaeda Siller külastas samuti ainult 1 projekti liige. Enne lastega tegevuste läbiviimist tutvustas ta rühma meeskonnale projekti, millest oldi väga huvitatud ning kiideti kaardi kujundust. Ta oli ka eelnevalt välja printinud lisamaterjali, mida õpetajatele tutvustas.

Õppetegevus viidi läbi rühma terrassil õues. Tudeng leppis lastega kokku, et räägitakse ükshaaval ning sõnaõigus on sellel, kelle käes on pall. Alguses jagasid lapsed oma teadmised esmaabist ja rääkisid erinevatest kogetud õnnetustest. Seejärel jõuti kaartideni. Tudeng valis ise välja 2 kaarti ning lapsed valisid ise ülejäänud 3. Välja valiti: 112 kaart, mürgiste marjade ja taimede kaart, verejooksu kaart, luumurru kaart ja rästiku hammustuse kaart. Lastega mängiti läbi hädaabi kõnede tegemine, millesse kaasati ka rühma õpetaja, kes mängis kiirabitöötajat. Virgutuseks üritasid lapsed moodustada murule 112 oma kehadega, millest sai palju nalja. Lastele näidati ka eelnevalt välja prinditud pilte mürgistest taimedest ja ussidest. Samuti said lapsed proovida esmaabi andmist üksteise peal. Kogu tegevus võttis umbes tund aega. Nii õpetaja kui ka assistent arvasid, et kaardid on väga head ja õpetlikud ning avaldasid soovi neid ka ise tulevikus kasutada.

Lasteaedade külastuste kokkuvõtteks võiks välja tuua, et nii lastele kui ka õpetajatele pakkusid kaardid palju huvi, mis tagas nende koostööalldiduse. Õpetajad andsid kasulikku tagasisidet ja uusi ideid nii kaartide kui ka projekti osas üleüldiselt. Avaldati soovi need kaardid soetada, ning juba tekkisid ideed kuidas ja mida lastele järgmisena õpetada. Kõik meie poolt läbiviidud lasteaia külastused olid mingil määral kattuvad ja sarnased, kuid samas leidlikuse ja ettevalmistuse poolest siiski omamoodi. Erisus on hea, sest nii rühmad kui ka õpetajad on iseenesestmõistetavalt erinevad, mis tähendab, et ka praktikas hakatakse neid kaarte erinevatel viisidel õppetöös rakendama. Samuti osutasid erinevaks laste esmaabiga seotud eelteadmised. Mõned lapsed teadsid rohkem ja mõned vähem, aga ühiselt läbivaks teadmiseks osutus hädaabi telefoninumber. Üleüldiselt kokkuvõttes oli tagasiside väga positiivne.

5. REFLEKTSIOON

Marit Moorits- „Esmaabi alushariduses“ projekt pakkus mulle kõikide projektide seast enim huvi, kuna andis võimaluse panustada alusharidusse üldisemalt ning pakub abi läbi suunatud tegevuse arendada laste teadmisi ja oskusi, mis on terveks eluks väga vajalikud. Mul on hea meel, et saime võimaluse panustada alusharidusse esmaabi näol. Koostatud esmaabikaardid ja lisamaterjal on kindlasti arendav ja hariv laste jaoks ning toetav ja abistav õpetajale õppetegevuse läbiviimisel. Lasteaias töötades saan projekti ka rakendada. Projektis osalemine andis mitmeid õpimomente. Suurimaks raskuseks ja väljakutseks oli ühine sujuv meeskonnatöö ning kohtumiste korraldamine osalejate töö- ja eraelu kõrvalt. Väga oluline on selge plaan ja tegevuskava järjepidev täitmine, tööülesannete jagamine, protokollimine, üksteise toetamine ja suunamine ning motiveerimine. Juhendajate rolli, teadlikkust ja konkreetsust pean oluliseks! Oma osalust projekti valmimisse pean kõrgeks. Tunnen, et meie meeskonnas sai igaüks rakendada oma tugevusi erialast lähtuvalt ja kaaslastelt oli alati midagi õppida, täiendasime üksteist. Pidasime iganädalaselt veebikoosolekuid, kus arutasime ja panime paika edasised sammud. Saavutasime koostöös püstitatud eesmärgid. Töö on tõhus, kiire ja tulemuslik, kui igaüks on aktiivne ja tegus! Aitäh projektiliikmetele ja juhendajatele, kellega koos projekti ellu viia oli vahva!

Kätlin Lepp- Projektis osalemine õpetas mind tihedalt koostööd tegema täiesti erinevate inimestega, mis oli tegelikult parajalt suur katsumus, et kõik sujuvalt töötaks. Raskemaks tegi olukorra see, et me ei saanud kahjuks kordagi projekti jooksul terve grupiga päriselt kohtuda. See projekt aitas ka mul endal esmaabi teemat meelde tuletada ja kinnistada. Lisaks andis see mulle palju julgust juurde kui sain meie valmistatud kaarte lasteaedades tutvustada, sest pidin rääkima teemast, milles ma ennast väga kindlalt ei tunne, ei ole ma ju tegelikult üldse meditsiinalaga seotud inimene. Eriti meeldis mulle see, et sain ikkagi vastavalt oma erialale tegutseda s.t, et viisin tegevust läbi ka erilasteaias kahele tasandusrühmale ja veendusin, et meie koostatud kaardid on ka neile võimetekohased. Tunnen, et saavutasime püstitatud eesmärgid, kuid oleks tore kui edaspidi keegi veel projekti edasi arendaks, sest arendamiseks on veel ruumi piisavalt.

Mai-Reet Vesik- Esmaabi alushariduses valisin kuna minu arvates Eestis on see teema väga tahaplaanile jäetud ning õpetajatele ning lastele ei ole koolitusi ega meeldetuletusi mida erinevates õnnetus olukordades teha ja kuidas käituda. Leidsin, et see projekt on pisikene

samm õiges suunas. Minu jaoks oli kogu see projekt väga huvitav kuna sain kaasa rääkida teemal mis on väga hingelähedane ja anda panuse sellise suurepärase idee täide viimisel. Muidugi läks see kõik päris keeruliselt, kuna me ei saanud kordagi kõik koos kohtuda kuna ajad ei klappinud (nädala sees isiklikult ei saa sõita tallinna ja tagasi) ning nädalavahetused ilmselgelt on inimestel enda tegemiste tegemise aeg. Õppisin enda kohta palju, et ma suudan vaatamata raskustele enda aega planeerida kui on tarvis ja teha koostööd erinevates valdkondades töötavate inimestega ja veel seda, et suudan kiiresti kohaneda erinevate olukordadega. Kindlasti võtan, tänu sellele kogemusele, julgemalt osa erinevatest projektidest kuhu ma tunnen, et saan panustada. Tore ja õpetlik ettevõtmine, vahvate inimestega.

Mari Lõugas- Projekt “Esmaabi alushariduses” oli ELU projektidest ainus, mis mind kõnetas, sest töötan ise alusharidus pedagoogina. Tundsin, et esmaabi teemat on lasteaias vähe kajastatud, sest otseselt peale hädaabinumbri 112 õpetamise õppekava ette ei näe. Minu isiklikuks ootuseks vast oligi see, et valmib esmaabi alane õppematerjal, mida lasteaias kasutada. Nüüd kui õppekaardid on valmis ja juba ka laste peal proovitud, siis olen väga rahul ja pean seda parimaks võimalikuks lahenduseks, kuidas lastele esmaabi andmist varajases eas õpetada. Omaette kogemus oli kindlasti teha ühiselt tööd minu jaoks täiesti võõraste inimestega, kuid kõik hakkas toimima. Igaühel olid enda ülesanded ja kõik said oma tööd edukalt tehtud. Kahjuks ei saanud me mitte kordagi kõik koos füüsiliselt kokku, aga õnneks toimis ka Zoom’i keskkond kokkusaamiseks väga hästi. Täna kaasüliõpilasi ja juhendajaid mõistva suhtumise ja kannatlikkuse eest. Kõik andsid oma panuse ja olid aktiivsed.

Markus Kuldkepp- Valisin antud projekti, sest see tundus minu jaoks kõige huvitavam. Minu jaoks suurim väljakutse oli seotud sellega, et ma ei ole erialaliselt otseselt seotud meditsiiniga ega lastega. Suurem huvi oli just meditsiinilise poole osas. Arvan, et projekti teema on väga oluline ja loodan, et see muutub aktuaalsemaks alushariduses. Projekti tegemist alustasin kõrgete ootustega – saada uusi kogemusi, tutvuda huvitavate inimestega, kellelt saada samuti uusi teadmisi ja luua midagi üllal eesmärgil. Projekti üheks eesmärgiks oli ka nende kaartide ja materjalide digitaliseerimine ja veebilehe loomine, millega oli võimalus minul meie projekti selles osas edasi viia. Tunnen, et projekti ülesannete jaotamine oleks võinud olla mõndadel juhtudel konkreetsem. Projekti suurim väljakutse oli see, et meil oli väga keeruline leida ühtset aega, mis kõigile sobiks kokkusaamiseks, mistõttu me terve grupina kahjuks kokku ei jõudnudki saada. Õnneks oli võimalus Zoomis teha kohtumisi ja kui toimusid näost-näku kohtumised oli võimalik nendel

samuti ühineda, kes kohapeale tulla ei saanud. Üleüldises pildis tiimitöö sujus, lihtsalt mõningate raskustega, mis said lõpuks ikka lahendatud.

Projekti lõpetan hea tunde, sest saime selle projekti tehtud ning kõik eesmärgid saavutatud. Tulevikuks võtan kaasa uued kogemused, teadmised ja tutvused. Juhendajad olid tublid ning nägid palju vaeva, et projekti tegemine sujuks, kuid mõistetav, et vahel tekkis probleeme, sest nad juhendasid projekti esimest korda. Aitäh tervele meeskonnale ja juhendajatele!

Helina Laht- Liitusin ELU projektiga “Esmaabi alushariduses” eesmärgiga oma silmaringi laiendada. Projektist ootas uusi kogemusi, eneseteostuse võimalust ning ka uusi, toredaid tutvusi. Meie meeskond oli 10-liikmeline ja grupiliikmete aktiivne osalus oli väga oluline. Õppisin ja avastasin, et olen oluliselt suurema pingetaluvusega ning suudan panustada nii kaua kui vaja, et asjad tehtud saaks. Kõige raskem oli see, et projekti liikmed elavad üle Eesti erinevates kohtades ning sellist aega, mis kõigile sobiks näost-näku kokku saamiseks, oli keeruline leida. Samas oli võimalus alati kohtumistel osaleda läbi veebi ja seetõttu ei tekkinud tunnet, et jään mingist olulisest infost ilma. Soovitaksin seda võimalust edaspidigi kasutada. Projekti lõppedes tunnen rahulolu ja rõõmu, et püstitatud eesmärgid- nii meeskonna kui ka minu individuaalsed- said täidetud ning loodud on abimaterjal alushariduse pedagoogidele esmaabi õpetamiseks. Täna oma meeskonda ja juhendajaid!

Isabel Kaerpõld- Liitusin projektiga, sest usun, et kui inimestel oleks rohkem teadmiseid esmaabi kohta, siis suudaksime ära hoida igapäevaselt juhtunud õnnetuste kurvad tagajärjed. Olin veelgi rohkem huvitatud, kui nägin, et sihtrühmaks on lapsed, sest minu teadmiste kohaselt ei ole alushariduses esmaabi teadmistele erilist rõhku pandud ja soovisin ka ise olla osa selle parandamisest.

Minu ootuseks oli see, et lõpptulemuseks oleks midagi sellist, mis oleks laste jaoks kaasahaarav, mänguline, õpetlik ja eluline. Lisaks lastele oli ka tähtis, et see võetaks ka päriselt kasutusse, ehk mäng oleks ka kasvatajatele arusaadav ning huvitav.

Arvan, et enamus grupiliikmed andsid panuse ühiselt ehk otseseid rolle ei tekkinud ning ülesandeid lahendasime me üheskoos. Tiimiliikmete koostöö sujus väga ilusti, sest ei tekkinud kordagi probleemi, kus keegi oleks ülesande tegemisest keeldunud või sellega viivitanud. Grupidünaamika kujunes sellepärast sujuvalt, et kõikidel oli konkreetne huvi selle teema vastu ning ka tudengite erialad läksid projekti eesmärgiga suures osas kokku.

Projekti käigus värskendasin ning ka suures osas täiendasin ka iseenda teadmiseid esmaabist. Seda sellepärast, et mängu loomisel pidi läbi töötama erinevaid teaduslikke allikaid, mis

sisaldasid esmaabi osutamise viise ning levinumaid vigu, mida selle käigus tehakse. Sain ka teadmised just laste ning nende arengu osas.

Tunnen, et meie projekt oli edukas ning saavutasime enda püstitatud eesmärgid. Olen tänulik, et tiimiliikmed olid hakkajad ning juhendajad motiveerisid ning aitasid hoida kuupäevasad ning tegevusi joone peal.

Kätlin Soots - Liitusin antud projektiga, kuna teema kõnetas mind. Töötan kiirabis ja oleme kolleegidega korduvalt arutlenud, et täna pigem ei julge inimene tänaval minna abi andma, kuna teadmised on puudulikud, pealehakkamisest jääb puudu jne. Et see tulevikus ei oleks probleem, tuleks hakata lapsi maast madalast õpetama esmaabi andma, et täiskasvanueas oleks rohkem julgust ja pealehakkamist kasvõi märgata abivajajat ja talle abi kutsuda. Kuna meie meeskond oli üsna pisike, siis iga inimese panus või viilimine oli koheselt märgata. Mingitel hetkedel oli näha seda klassikalist kambas töötamise efekti, et “küll keegi teeb ära”. Aga tänu sellele, et meid oli piisavalt vähe, märkasime ja utsitasime. Kõik andsid lõpuks suure panuse, mõni lihtsalt vajas veidi rohkem suunamist. Meeskonnatöö juures on oluline määrata konkreetsed ülesanded, vastutajad sest muidu loodetakse, et küll keegi teine teeb ära. Sellest konkreetsusest jäi meil alguses puudu aga aja möödudes see paranes. Mulle tundub, et oleme eesmärgi laias laastus saavutanud. Mäng on loodud, lasteaedades on käidud. Kuna valdkond on nii oluline ja uisapäisa seda teha ei saa, oleks vaja rohkem aega selle mängu sisuliseks (esmaabi seisukohalt) parandamiseks, täiendamiseks aga seda meil hetkel paraku ei ole. Jääb üle loota, et keegi edaspidi seda projekti edasi lükkab.

Laura Taklaja - Liitusin projektiga “Esmaabi alushariduses” kuna soovisin õppida enda jaoks midagi uut ja huvitavat. Lisaks enesearendamisele huvitusin just sellest projektist, kuna pean selle laiemat eesmärki väga oluliseks – aidata lastel alustada esmaabi teadmiste omandamise teekonda võimalikult vara. Esmaabi on oluline oskus, mille rakendamist nõuavad ootamatud olukorrad, sõltumata vanusest. Tagasivaadates õppisin sellest projektist rohkem kui eeldasin ja avastasin, et minu esmaabiga seotud teadmised ei olnud siiani nii head kui ise arvasin. Õppisin ka paremini enda aega organiseerima, et ühiselt püstitatud tähtaegadest mitte üle minna. Rühma suureks eeliseks osutus see, et igal liikmel oli päriselt huvi antud teema vastu, mis tagas sujuvuse projekti läbiviimise osas. Samas arvan, et tulevaste projektide puhul oleks konkreetne rollijaotus organisatoorselt lihtsam, kui see, et kõik kõigest natukene teevad. Sellisel juhul jääb veidi uduseks kui palju ja mida keegi teeb,

kuna otsene vastutuse element justkui puudub. Kokkuvõtteks on mul äärmiselt hea meel, et selles vahvas projektis kaasa lüüa sain ja loodan, et meilt teatepulk üle võetakse ning jätkatakse selle projektiga ka tulevikus.

Lisanna Veertee - Liitusin ELU projektiga "Esmaabi alushariduses" esialgselt põhilise sooviga panustada oma erialaseid teadmisi projekti, kus neid vaja. Mida aeg edasi, seda rohkem hakkasin mõistma teema tegelikku olulisust ning projekti eesmärk hakkas muutuma südamelähedasemaks. Teadsin juba eelnevalt, kui ebaaktuaalne meie teema tegelikult on, sest olen alushariduse ja kõige sellega seonduvaga palju kokku puutunud, kuid millegipärast võlus alguses see aspekt mind meie projekti juures kõige rohkem ja võlub siiani. Tunnen end uhkelt, et saime panustada millegisse, mis on tegelikult väga oluline, kuid selgitamata põhjustel pole selleni veel alushariduses jõutud. Leian, et projekti eesmärgini jõudsime kenasti ning esimene samm selle teema aktuaalsemaks muutmiseks on tehtud, kuid pikaajalisteks muutusteks on vaja kindlasti rohkem aega ja teisi ressursse. Suuremaks väljakutseks oli grupi liikmetega ühine koostöö, seda just põhjustel, et kõik liikmed elavad väga erinevates linnades/kohtades ning kokkusaamisi oli väga raske planeerida nii, et kõik osa saaksid võtta. Sellest olenemata ei jäänud infovahetus kunagi seisma ning asjadega püsisid joonel isegi need kes vahepeal mingil põhjusel kohtumistest osa võtta ei saanud. Projekti lõpuks tunnen end kergendatult ning uhkelt, et suutsime samm-sammu haaval jõuda meie tegeliku eesmärgi ning loodan väga, et tulevikus jätkatakse selle projekti käsitlemist. Suur kummardus juhendajatele ja meie tiimile!

6. PROJEKTI JÄTKUSUUTLIKKUS

Projekti raames on loodud esmaabi teemaline kaardimäng ning juhendid. Mäng on mõeldud tasuta allalaadimiseks, et seda saaksid kasutada koolieelsete lasteasutuste õpetajad. Kuna antud teema on ääretult oluline, on meie eesmärgiks tagada lihtne kättesaadavus.

Et tõsta teadlikkust sellise mängu olemasolu kohta, käisime ka ise lasteaedades kaarte tutvustamas ning läbi proovimas. Õpetajate osalus on väga tähtis, sest läbi õpetajaskonna nägemuse saab kaarte veelgi arendada ja täiendada.

Mängu edaspidiseks kasutamiseks lisasime kogu materjali enda kodulehele (<https://sites.google.com/view/esmaabi-alushariduses/kodu>). Sealt on leitav mängujuhend, kaardimäng, kontakt ning üldine tutvustus meie projekti kohta. Lisaks avaldatakse meie projekti kajastav artikkel 16. juunil Õpetajate lehes.

Mängu edasisel arendamisel näeme olulise punktina sügavamat lähenemist erivajadustega laste kaasamiseks õppetegevusse. Huvi on näidatud ka jätkuprojekti mõtte näol. Meie eesmärk oli teha esimene lüke selle tähtsa teema osas ning kindlasti soovime, et projekti arendatakse edasi, et vajalikke teadmiseid saaks rohkemad sihtrühmad.

Meie projektis on kaartide juurde märgitud ka abivahendid, mis on lasteaedades juba olemas ning mida saab mängu kaasata. Sellest lähtuvalt saaks projekti arendada abivahendite poole pealt, ehk disainida ja luua eraldi esmaabikomplekt, mida saaksid lasteaiad koos kaartidega tellida.

Kolmandaks võimaluseks oleks sihtgrupi laiendamine. Meie projekti näol loodi mäng, mis on sobilik eelkõige 6-7 aastastele lastele. Kaarte oleks võimalik muuta ja kohandada ka selliselt, et sellest saaks osa nii väiksemad kui ka suuremad lapsed.

7. TULEMUSTE KOKKUVÕTE

Antud projekti käigus viidi lasteaiaõpetajate seas läbi antud projekti teemat puudutav küsitlus ning samaaegselt analüüsiti ka teemat puudutavat kirjandust, eesmärgiga selgitada välja kas ja kui oluliseks õpetajad seda peavad ning kas ja kui palju on seda varasemalt erinevas kirjanduses käsitletud. Kirjandusest selgus, et antud teemale ei ole väga palju tähelepanu pööratud maailmas kuid õpetajate vastustest oli selge, et esmaabialaste kaardide loomine on äärmiselt oluline nii laste teadmiste arendamiseks kui ka õpetajatele esmaabi julgemaks õpetamiseks.

Antud projekti käigus loodi 16 erinevat esmaabialast mängu-, vestlus- ja tegevuskaarti ning neid käidi viies erinevas lasteaias katsetamas, et saada tagasisidet, kuidas õpetajad need vastu võtavad ning kas nendega on võimalik lastele viia tunde läbi või kas midagi vajaks muutmist. Nii lastele kui ka õpetajatele pakkusid kaardid palju huvi, mis tagas nende koostööaldisuse. Õpetajad andsid kasulikku tagasisidet ja uusi ideid nii kaartide kui ka projekti osas üleüldiselt.

Lisaks loodi projekti raames veebileht, kust on võimalik õpetajatel ja miks mitte ka lapsevanematel antud kaarte vabavarana alla laadida. Et projekt kestaks, on olemas ka kontaktid, mille kaudu kaartide kasutajad saavad teha parendusettepanekuid ning soovitada, millistel esmaabialastel lisateemadel kaarte juurde teha.

Külastatud viiele lasteaiale lisaks saavad projektiga tutvuda ka teised õpetajad üle Eesti. Info laiapõhjalisemaks kajastamiseks kirjutas üks projektis osaleja artikli Õpetajate Lehte, mis ilmub juuni keskpäigas.

KASUTATUD ALLIKAD

- Bánfai, B., Pandur, A., Schiszler, B., Pék, E., Radnai, B., Bánfai-Csonka, H., & Betlehem, J. (2018). Little lifesavers: Can we start first aid education in kindergarten?—A longitudinal cohort study. *Health Education Journal*, 77(8), 1007-1017.
- Bollig, G., Myklebust, A. G., & Østringen, K. (2011). Effects of first aid training in the kindergarten – a pilot study. *Scandinavian journal of trauma, resuscitation and emergency medicine*, 19, 1-7. <https://link.springer.com/article/10.1186/1757-7241-19-13>
- Brigas, C. J. (2019). Modeling and Simulation in an Education Context: Teaching and Learning Sciences. *Research in Social Sciences and Technology* 4(2), 1-12. https://www.researchgate.net/publication/341198067_Modeling_and_Simulation_in_an_Educational_Context_Teaching_and_Learning_Sciences
- Brown University. (2022). *Why do children learn more quickly than adults? New study offers clues*. Kasutatud: 08.03.2023, <https://www.brown.edu/news/2022-11-15/children-learning>
- Eesti Punane Rist. (2020). *Väike esmaabiandja* (EA2H012020). https://redcross.ee/wp-content/uploads/2021/05/Oppekava_EA2H012020.pdf
- ELU projekti kirjeldus. (2023). *Esmaabi alushariduses*. Kasutatud: 06.03.2023, <https://elu.tlu.ee/et/projektid/esmaabi-alushariduses>
- Kikas, E. (2008). *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Kolga, M. (2021). Eesti üldhariduskoolide valmisolek hädaolukordade lahendamiseks. Tallinn: Sisekaitseakadeemia. <https://digiriit.sisekaitse.ee/bitstream/handle/123456789/2788/Kolga%2c%20Mari.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Meriste, S. (2013). *Esmaabi algõpetus eelkooliealistele lastele -abimaterjal lasteaiasõpetajale*. Tartu: Tartu Ülikool. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/30982/meriste_sirli.pdf
- Ots, A. (2005)(Eds.). *Üldoskused - õpilaste areng ja selle soodustamine koolis*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Ots, K. (2013). *Kõik on võimalik! ehk esmaabikoolitusest lasteaias. Õpetajate Leht*. Kasutatud: 06.03.2023, <https://opleht.ee/2013/12/koik-on-voimalik-ehk-esmaabikoolitusest-lasteaias/>

- Parijõgi, M. (2015). Esmaabi anda suudab juba lasteaialaps. *Õpetajate Leht*. Kasutatud: 06.03.2023, <https://opleht.ee/2015/04/esmaabi-anda-suudab-juba-lasteaialaps/>
- Riigi Teataja. (1999). *Koolieelse lasteasutuse seadus*. Kasutatud: 06.03.2023, <https://www.riigiteataja.ee/akt/122012018006>
- Salisu, A., Ransom, E. N. (2014). The role of modeling towards impacting quality education. *International Letters of Social and Humanistic Sciences*, 32, 54-61. <https://www.scipress.com/ILSHS.32.54.pdf>
- Tallinna Ülikooli kodulehekülg. (2023). *ELU ehk Erialasid Lõimiv Uuendus*. Kasutatud: 06.03. 2023, <https://www.tlu.ee/elu-ehk-erialasid-loimiv-uuendus>
- Väärsi, K., & Kirpu, V. (2019). *Laste vigastused Eestis aastatel 2016–2018*. Tallinn: Tervise Arengu Instituut. https://www.tai.ee/sites/default/files/2021-03/159886470743_Laste_vigastused_Eestis_aastatel_2016_2018_uus.pdf

LISAD

LISA 1. Küsitlus

Küsitlus on leitav järgnevalt leheküljelt:

https://docs.google.com/forms/d/1zt9BpNPGZ8_9SMkueDQyt2FJLQFW_k9eF5OvqhDF1Bk/edit?ts=640a19d6

LISA 2. Projekti teoreetiline taust ja uuringu tulemused

Alushariduse pedagoogide valmidus rakendada esmaabi õppe- ja kasvatustegevuses teoreetiline taust koos küsitluse tulemustega on leitav järgnevalt lingilt.

<https://docs.google.com/document/d/19lDvuixyUzYF0YD6d4lZhLzEtTB7cXyE/edit>

LISA 3. Mängujuhend

Igalühel, nii suurel kui ka väikesel inimesel, tuleb ette olukordi, kus on juhtunud õnnetus. Sellises olukorras on ülimalt tähtis mõelda kiiresti ning tugineda esmaabialalistele teadmistele, et ennetada suuremat kahju. Kui täiskasvanutel tekib mitmeid erinevaid võimalusi esmaabi teadmiste omandamiseks, siis laste võimalused on seevastu üsna piiratud. Pidades mees teaduslikult tõestatud asjaolu, et lapsed õpivad võrreldes täiskasvanutega võrdlemisi kiiremini ja efektiivsemalt, võtsime meie oma eesmärgiks luua lastele võimalus teadmiseid mängulisel viisil omandada ning rakendada.

Mängu eesmärk

Mängu eesmärgiks on läbi illustratiivsete piltide tutvustada lastele esmaabi põhitõdesid.

Selleks oleme välja selgitanud kõige enam levinud murekohad ja vigastused, millega lapsed igapäevaselt võivad kokku puutuda.

Et lapsed saaksid vastused tekkinud küsimustele ning esmaabi võtted oleksid selged ja arusaadavad, on peale piltide olemas ka sisukas juhend õpetajatele.

Kellele on mäng suunatud?

Mäng on mõeldud peamiselt 6-7 aastastele lastele, kuid tänu mängu mitmekülgsusele sobib see õigeid võtteid kasutades erinevatele vanuserühmadele.

Peale laste on võimalik mängust õppida ka õpetajatel, kelle jaoks on loodud eraldi juhend.

Mängu sisu

Mäng sisaldab 17 kaarti, mis käsitlevad erinevaid õnnetusjuhtumeid ning esmaabi teemalisi ülesandeid, millele on vaja lastel lahendus leida. Koos kaardimänguga on võimalus soetada ka eelnevalt meie poolt kokku pandud esmaabikomplekti, mis on kooskõlastatud kaartidega ning aitavad muuta mängu veelgi reaalsemaks ning praktilisemaks.

Kaardi ühel poolel on illustratiivsed pildid koos ülesandega ning kaardi teiselt poolelt leiab õpetajatele suunatud juhendi, mis aitab kaasa mängu sujuvusele ja mitmekülgsusele. Kaardi

tagumiselt poolelt leitavas juhendis on märgitud ka esmaabikomplektis sisalduvad vahendid, mida saab kasutada ülesande lahendamisel.

Õpetajate osavõtt on ülimalt tähtis, et lastele saaks tuua näiteid elulistest olukordadest ning selgitada ka juhtunu tagamaid, mis aitab omakorda teadmised kinnistada.

Kuidas mängida?

See, kuidas lastele mängu esitleda, on suures osas õpetaja enda valik.

Mängida saab näiteks nii rühmas kui ka paaris, esmaabivahenditega kui ka ilma, terve mängu otsast lõpuni või lihtsalt luua elulised olukorrad kus saab kaartidelt õpitut praktiseerida.

Nagu ka eelnevalt mainitud, siis saab õpetaja mängu rakendada nii, kuidas õigeks peab.

Vaatamata sellele peab hoidma meeles paari märksõna:

- **Õige lähenemine**- kui õpetaja näeb, et laps lahendas ülesande valesti, tuleb talle selgitada miks see oli vale ning milline oleks õige lahenduskäik.
- **Läbi mängu**- et lastel oleks ka endal huvitav teadmiseid koguda, tuleb säilitada mängulisus ning ülesanded ka päriselt läbi teha, mitte ainult kaardilt lugeda.

LISA 4. Toetav lisamaterjal õpetajale õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks

TOETAV LISAMATERJAL ÕPETAJALE- “Esmaabiõppe kavandamine ja läbiviimine alushariduses.”

Leitav järgnevalt leheküljelt:

https://docs.google.com/document/d/1T5nr35A5KdZLyHS7_hlGdRk0Y30htA8x/edit#